

УДК 364-322:17.023.35]342.95(477)

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi55.523>

Стинська В. В.*,

orcid.org/0000-0003-0555-3205

Прокопів Л. М.*,

orcid.org/0000-0001-8661-510X

Латто В. В.*,

orcid.org/0000-0002-9523-1295

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ФОРМА БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

У статті розглянуто розвиток волонтерства як форми благодійної діяльності в незалежній Україні. Проаналізовано поняттєво-категорійний апарат дослідження на підставі міжнародного та вітчизняного законодавства, наукових досліджень (Ж. Сегеда, І. Трубнікова, М. Шерраден та ін.); основні ознаки волонтерства (добровільність, безоплатність, самоорганізація, громадська користь, диверсифікація, взаємодопомога, гуманність, філантропія).

Закцентовано увагу на нормативно-правовій базі становлення волонтерства в Україні, це зокрема: Загальна декларація волонтерів (14 вересня 1990 р.); Декларація про волонтерську діяльність (січня 2001 р.); постанови КМУ («Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг» від 10 грудня 2003 р. та «Про утворення Координаційної ради з питань розвитку та підтримки волонтерського руху в Україні» від 23 серпня 2004 р.); Закон «Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 р.; Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки (27 вересня 2021 р. та ін.

Зроблено висновок, що за період незалежності волонтерство перетворюється на новий інститут громадянського суспільства і стає головною рушійною силою реформування держави. На сьогодні серед важливих аспектів волонтерської діяльності в Україні можна виділити:

- високий рівень самостійності та ініціативи в діяльності волонтерських організацій;
- формування волонтерських організацій як складових громадянського суспільства, що професійно задовольняють конкретні потреби;
- приєднання до волонтерської діяльності не лише представників громадських структур, а й фахівців з різних галузей, зокрема з IT-сфери, бізнесу та інших;
- недосконалість законодавчого забезпечення волонтерської діяльності;
- часткова «вимушеність» волонтерських ініціатив унаслідок недостатньої ефективності державних структур або обмеженості ресурсів держави.

Ключові слова: благодійність, благодійна діяльність, доброчинність, волонтерство, волонтерська діяльність, нормативно-правова база, незалежна Україна.

Постановка проблеми. На сучасному етапі волонтерство є важливим чинником і водночас ознакою становлення громадянського суспільства в Україні. Його поширення насамперед пов'язане з подіями Євромайдану, анексією Криму, повномасштабним військовим вторгненням РФ в Україну, що сформували специфічний соціальний контекст, який стимулює активізацію волонтерства.

Волонтери стають ключовими соціальними суб'єктами, які можуть оперативнo та ефективно допомагати суспільству та державі в розв'язанні актуальних проблем, зокрема тих, що стосуються соціально вразливих груп. Тому дослідження волонтерських практик становить не лише науковий, але й суспільний інтерес.

*© Стинська В. В.

*© Прокопів Л. М.

*© Латто В. В.

Аналіз досліджень. Дослідження феномену волонтерства в теоретичному і практичному вимірі у вітчизняній науці здійснювали О. Безпалько, І. Грига, М. Дейчаківський, А. Зінченко, І. Зверева, А. Капська, Л. Коваль, О. Кузьменко, О. Лисенко, В. Назарук, Ф. Ступак, С. Толстоухова, О. Яременко. Дослідження волонтерства як соціокультурного феномену, а також досвіду волонтерської діяльності в Україні та в зарубіжних країнах здійснювалися в роботах М. Певної, К. Павлюка, О. Трубнікової.

Мета статті – проаналізувати розвиток волонтерства як форми добродійної діяльності в незалежній Україні.

Виклад основного матеріалу. У своїй первинній сутності категорія «волонтерство» виникла одночасно з концепціями «громадянське суспільство», «демократія», «громадські організації».

Волонтер (від лат. «voluntarius» – воля, бажання, від англ. «voluntary» – добровільний, доброволець, йти добровільно) – це людина, що добровільно надає допомогу іншим [1, с. 7].

Волонтерство як суспільне явище реалізується через участь волонтерів у волонтерських ініціативах, які відповідно до Ст. 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» (2011 р.) є однією з форм благодійної діяльності. Водночас треба відзначити, що наразі все частіше спостерігаються випадки, коли терміни «волонтерська діяльність», «добродійна діяльність» та «благодійна діяльність» уживаються як синоніми.

Нормативне визначення терміна «волонтер» містить ст. 7 Закону України «Про волонтерську діяльність» (2011), яка визначає, що волонтер – це особа, що добровільно займається соціально спрямованою неприбутковою діяльністю, надаючи волонтерську допомогу [9].

Більш ширше визначення волонтерства надає Організація Об'єднаних Націй: добродійна діяльність осіб, що працюють для сприяння благополуччю інших людей та громад. Волонтерство спрямоване на покращення соціальних, економічних та екологічних умов, а також на зміцнення міжнародного розуміння та співпраці. Участь у волонтерських програмах ООН може включати в себе різноманітні види допомоги – від участі в гуманітарних місіях до розвитку та виконання проєктів зі збереження природних ресурсів [12, с. 206].

У науковій літературі зустрічаємо переважно синонімічні визначення волонтерства: – добродійний вибір, що відтворює особисті погляди та ставлення, активна участь громадянина в житті суспільства, яка зазвичай виявляється через участь у різних соціальних ініціативах та організаціях (Ж. Сегеда) [10, с. 128];

– послуги, які надаються місцевому, національному або світовому співтовариству, визнані та цінні суспільством, але з мінімальною фінансовою винагородою для учасників (М. Шерраден) [15, с. 163];

– форма соціальної активності, де людина віддає свій час і зусилля для суспільно корисної праці, не очікуючи фінансової винагороди. Критерії волонтерства, які відрізняють його від інших форм благодійної діяльності, включають особисту ініціативу; суспільну корисність роботи; відсутність очікування фінансової винагороди; виконання діяльності у вільний час; відсутність інтересу в особистій вигоді та вирішенні власних проблем; активність у праці; необов'язковість включення до ієрархічно-організаційної структури певної установи (І. Трубнікова) [12, с. 208].

Отже, аналіз термінологічного поля дозволяє виділити основні ознаки волонтерства – добродійність, безоплатність, самоорганізацію, громадську користь, диверсифікацію, взаємодопомогу, гуманність, філантропію.

На формування законодавчої бази волонтерської діяльності України мали вплив такі міжнародні нормативно-правові акти: Загальна декларація прав людини, Конвенція про права дитини, Загальна декларація волонтерів (ухвалена 14 вересня 1990 р. у Парижі

на XI Всесвітній конференції міжнародної асоціації), Декларація про волонтерську діяльність (ухвалена 2001 року на XVI Всесвітній конференції добровольців) та ін.

У цих міжнародних нормативно-правових актах було зазначено право людей на свободу мирних зборів та заборону примусового вступу до будь-яких організацій без їхньої згоди.

Так, основні підходи до волонтерства сформульовано в Загальній декларації волонтерів (14 вересня 1990 р.), де визначено, що волонтерство – це добровільний вибір, що відтворює особисті погляди та ставлення, полягає в активній участі громадянина в суспільному житті через спільну діяльність у різних організаціях й асоціаціях. Волонтерство сприяє покращенню якості життя, особистому зростанню та сприяє поглибленню солідарності, утіленню основних вимог для створення справедливого та мирного суспільства, а також для досягнення більш збалансованого економічного та соціального прогресу і створення нових робочих місць і професій [3].

За твердженням І. Мазія [4, с. 116], пріоритетною для України є ухвалена Радою Європи 11 травня 2000 р. Конвенція про сприяння транснаціональній довгостроковій волонтерській службі молоді. Ця конвенція сприяє узгодженню волонтерського руху України із загальноєвропейським волонтерським рухом.

Наш науковий пошук засвідчив, що процес становлення й розвитку волонтерської діяльності в Україні відбувається досить складно. Початок цього явища можна відстежити ще з 1990-х років, коли почали з'являтися центри соціальної підтримки для молоді та психологічні служби на зразок «Телефону довіри», де працювали виключно волонтери. Пізніше виникають організації, які впроваджують різноманітні соціальні проекти, спрямовані на надання допомоги важкохворим, багатодітним сім'ям, самотнім людям похилого віку та інвалідам. Зростає активність у сфері боротьби з поширенням СНІДу та надання допомоги наркозалежним.

Особливо результативною є діяльність волонтерства, організованого релігійними установами, зокрема протестантськими церквами. Наприклад, Українська церква адвентистів уже в середині 1990-х років започаткувала створення адвентистської медичної асоціації України, яка й досі активно працює та має понад 700 фахівців різного рівня кваліфікації, що надають медичну допомогу потребуючим у різних частинах країни. Завдяки підтримці Української лютеранської церкви впродовж понад 20 років успішно функціонує «Медична клініка на колесах», яка реалізує такі програми, як «Ліга милосердя», «Відкриті двері» і «Інтенсивна корекція», спрямовані на надання різноманітної допомоги людям. За участі «Карітас» Української греко-католицької церкви реалізуються такі проекти, як «Домашня опіка», «Допомога на колесах дітям вулиці», «Консультативний центр для жінок, постраждалих від торгівлі людьми». У населених пунктах Закарпатської області мережа безкоштовних аптек була заснована за сприяння місцевих осередків Римо-католицької церкви [6].

Проте загалом до 2014 року волонтерський рух в Україні розвивався досить повільно порівняно з іншими країнами світу. Про це зокрема свідчить рейтинг World Giving Index, згідно з яким 2010 року Україна займала лише 150 позицію (тільки 5 відсотків населення було залучено до волонтерської роботи). На думку С. Поляруш [8, с. 152], таке ставлення до волонтерства було зумовлено тим, що суспільство сприймало волонтерський рух як безкоштовну допомогу в соціальній сфері. Підтвердженням цієї думки є насамперед те, що в нормативних актах цього періоду не зустрічається термін «волонтер», іноді використовується термін «добровільні організації». Тільки в першій половині 2000-х років Кабінет Міністрів України (КМУ) ухвалює нормативні акти, які свідчать про намагання держави офіційно врегулювати відносини з новим інститутом громадянського суспільства, – постанови КМУ від 10 грудня 2003 р. «Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг» та від 23 серпня 2004 р. «Про утворення Координаційної ради з питань розвитку та підтримки волонтерського руху в Україні».

19 квітня 2011 р. було ухвалено Закон «Про волонтерську діяльність», який розроблявся перед проведенням Євро-2012 і спрямовувався на залучення добровольців до організації футбольних заходів. У цьому Законі вперше визначаються поняття «волонтерська діяльність», «волонтерська допомога», «волонтерська організація», «волонтер», «отримувач волонтерської допомоги» [9]. За свідченням І. Мазія, загалом в Україні під час Євро-2012 було залучено понад 12 тис. волонтерів, 2879 з яких – волонтери УЄФА [5, с. 116], що свідчить про ситуативну активізацію волонтерської діяльності.

Також 26 лютого 2016 р. № 68/2016 Указом Президента України затверджується Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 рр., відповідно до якої передбачено заохочення до волонтерської діяльності, включаючи розгляд питання щодо участі України в Європейській конвенції про довгострокову волонтерську службу. Указ утратив чинність через ухвалення Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 – 2026 роки від 27 вересня 2021 р., що передбачає одним зі стратегічних завдань сприяння розвитку волонтерської діяльності, зокрема через:

- розроблення заходів щодо усунення розбіжностей між положеннями Закону України «Про волонтерську діяльність» та Податкового кодексу України стосовно оподаткування доходів, пов'язаних з волонтерською роботою;
- вдосконалення законодавства про волонтерство щодо залучення дітей та молоді до цієї діяльності та проведення заходів із формування культури волонтерства серед студентів [7].

2014 рік відзначився як переломний у розвитку волонтерства в Україні, викликавши значний рух активності для створення різноманітних волонтерських ініціатив, які стали важливим прикладом високого рівня громадянської свідомості та здатності українців ефективно самоорганізовуватися. Починаючи з допомоги учасникам Революції Гідності, волонтерський рух розширив свою діяльність до складної та масштабної діяльності, яка включала забезпечення всім необхідним української армії, допомогу внутрішньо переміщеним особам з Криму та Донбасу, які вимушено залишили свої домівки, а також допомогу в наданні першої потреби, їжі та одягу. Практично цим напрямком діяльності 2014 року згідно з дослідженням М. Матяша [6] займалися 70 % волонтерів.

Від початку повномасштабного вторгнення в Україну військ РФ у лютому 2022 р. волонтерський рух набув ще більшого розмаху. За даними вільної енциклопедії «Вікіпедія» [2], серед волонтерських організацій, які допомагають українським військовим, найвпливовішими є «Народний проєкт», «Народний тил», «Повернись живим», «Армія SOS», «Крила Фенікса», «Combat-UA», Волонтерська сотня «Україна – Світ», «Сестри перемоги», Центр «Миротворець», «Волонтерська група Романа Доніка» та низка інших.

Відтак, як зазначав С. Яремчук: «...у 2022 році волонтером став майже кожен українець, що надав допомогу громадянам, позбавленим житла через військові дії: готував їжу для військових на передовій, виготовляв свічки та ін.» [14]. Це свідчить не тільки про патріотичну позицію громадян, але й про милосердя, велику солідарність та готовність допомогти і спільно долати виклики в найважчі часи.

Отже, волонтерський рух, що спрямований на допомогу під час війни в Україні, отримав значне визнання як у суспільстві, так і на державному рівні. Це виявилось у високих показниках довіри, отриманих державних і приватних нагородах, а також у перейменуванні вулиць та інших виявах підтримки.

Висновки. Таким чином, за період незалежності волонтерство перетворюється в новий інститут громадянського суспільства і стає головною рушійною силою реформування держави. На сьогодні серед важливих аспектів волонтерської діяльності в Україні можна виділити:

- високий рівень самостійності та ініціативи в діяльності волонтерських організацій;

- формування волонтерських організацій як складових громадянського суспільства, що професійно задовольняють конкретні потреби;
- приєднання до волонтерської діяльності не лише представників громадських структур, а й фахівців з різних галузей, зокрема з IT-сфери, бізнесу та інших;
- недосконалість законодавчого забезпечення волонтерської діяльності;
- часткова «вимушеність» волонтерських ініціатив як наслідок недостатньої ефективності державних структур або обмеженості ресурсів держави.

Ці аспекти волонтерської діяльності є досить важливими і потребують дослідження в подальших наукових працях.

Список використаних джерел:

1. Вашкович В. В. Посібник волонтера / Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 88 с.
2. Волонтерство. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Волонтерство>
3. Загальна декларація волонтерів, прийнята на XI конгресі Міжнародної асоціації волонтерів. Права людини: навч. посіб. К.: Просвіта, 2002. С. 67–80.
4. Мазій І. Аналіз міжнародних документів у сфері волонтерського руху. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 114.–117.
5. Мазій І. Аналіз нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 114.–118.
6. Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html>.
7. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки: Указ Президента України від 27 вересня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>.
8. Поляруш С. Волонтерський рух: світовий досвід, Україна і Кіровоградщина. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53035843.pdf>.
9. Про волонтерську діяльність: закон України від 19 квітня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>.
10. Сегеда Ж. Волонтерство як вияв морально-громадянських цінностей та суспільної активності гімназистів. URL: https://lib.iitta.gov.ua/712897/1/Segeda_18.pdf.
11. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: указ Президента України від 24 березня 2012 року № 212/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012#Text>.
12. Трубнікова О. А. Волонтерство як форма соціальної активності особистості. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. 2009. Т. 7, Вип. 20. Ч. 2. С. 205–209.
13. Чайка І. Ю. Волонтерство: сутність феномена та особливості його функціонування в сучасній Україні. *Грані*. 2017. С. 74–79.
14. Яремчук С., Семенюк-Прибатень А., Адамовський В. Правові інструменти розвитку волонтерства в Україні: на виклики воєнного часу. 2023. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6898/39.%20Яремчук%2С%20Семенюк-Прибатень%2С%20Адамовський.%20Волонтерство.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
15. Sherraden M. S. Lough B. J., McBride A. Moore. Effects of International Volunteering and Service: Individual and Institutional Predictors. URL: <https://experts.illinois.edu/en/publications/effects-of-international-volunteering-and-service-individual-and->

References:

1. Vashkovych, V. V., Vasylenko, O. Yu., & Karabin, T. O. (2022). Posibnyk volontera [Volunteer manual]. Odesa [in Ukrainian].
2. Volonterstvo [Volunteering]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/Волонтерство> [in Ukrainian].
3. Zahalna deklaratsiia volonteriv, pryyniata na XI konhresi Mizhnarodnoi asotsiatsii volonteriv. Prava liudyny [Universal Declaration of Volunteers adopted at the XI Congress of the International Volunteer Association. Human rights]. (2002). Kyiv: Prosvita [in Ukrainian].

4. Mazii, I. (2018). Analiz mizhnarodnykh dokumentiv u sferi volonterskoho rukhu [Analysis of international documents in the field of volunteerism]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 8, 114–117 [in Ukrainian].
5. Mazii, I. (2018). Analiz normatyvno-pravovoho zabezpechennia volonterskoi diialnosti v Ukraini [Analysis of the legal framework for volunteering in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 7, 114–118 [in Ukrainian].
6. Matiash, M. Ukrainske volonterstvo – yavlyshche unikalne. Yomu zavdiachuiemo suverenitetom [Ukrainian volunteering is a unique phenomenon. We owe our sovereignty to it]. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html> [in Ukrainian].
7. National strategy for promoting the development of civil society in Ukraine for 2021–2026, Decree of the President of Ukraine dated September 27, 2021. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> [in Ukrainian].
8. Poliarush, S. Volonterskyi rukh: svitovyi dosvid, Ukraina i Kirovohradshchyna [Volunteer movement: world experience, Ukraine and Kirovohrad region]. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/53035843.pdf> [in Ukrainian].
9. On Volunteer Activity, Law of Ukraine dated April 19, 2011. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> [in Ukrainian].
10. Segeda, Zh. Volonterstvo yak vyjav moralno-hromadianskykh tsinnosti ta suspilnoi aktyvnosti himnazystiv [Volunteering as a manifestation of moral and civic values and social activity of gymnasium students]. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/712897/1/Segeda_18.pdf [in Ukrainian].
11. State policy strategy for promoting the development of civil society in Ukraine, Decree of the President of Ukraine dated March 24, 2012 No. 212/2012. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012#Text> [in Ukrainian].
12. Trubnikova, O. A. (2009). Volonterstvo yak forma sotsialnoi aktyvnosti osobystosti [Volunteering as a form of social activity]. *Aktualni problemy psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy*, 7, 20 (2), 205–209 [in Ukrainian].
13. Chaika, I. Yu. (2017). Volonterstvo: sutnist fenomena ta osoblyvosti yoho funktsionuvannia v suchasni Ukraini [Volunteerism: the essence of the phenomenon and peculiarities of its functioning in modern Ukraine]. *Hrani*, 74–79 [in Ukrainian].
14. Yaremchuk, S., Semeniuk-Prybaten, A., & Adamovskyi, V. (2023). Pravovi instrumenty rozvytku volonterstva v Ukraini: na vyklyky voiennoho chasu [Legal Instruments for the Development of Volunteerism in Ukraine: Meeting the Challenges of Wartime]. Retrieved from <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6898/39.%20Яремчук%20С%20Семенюк-Прибатець%20Адамівський.%20Волонтерство.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
15. Sherraden, M. S., Lough, B. J., & McBride, A. M. (2008). Effects of International Volunteering and Service: Individual and Institutional Predictors. Retrieved from <https://experts.illinois.edu/en/publications/effects-of-international-volunteering-and-service-individual-and-> [in English].

Stynska V. V.,
orcid.org/0000-0003-0555-3205
Prokopiv L. M.,
orcid.org/0000-0001-8661-510X
Lappo V. V.,
orcid.org/0000-0002-9523-1295

VOLUNTEERING AS A FORM OF CHARITABLE ACTIVITY IN INDEPENDENT UKRAINE

The article examines the development of volunteering as a form of charitable activity in independent Ukraine.

The author analyzes the conceptual and categorical apparatus of the study on the basis of international and domestic legislation, scientific research (J. Segeda, I. Trubnikova, M. Sherraden, etc.); the main features of volunteering (voluntariness, gratuitousness, self-organization, public benefit, diversification, mutual assistance, humanity, philanthropy).

Attention is focused on the legal framework for the development of volunteering in Ukraine, namely: Universal Declaration of Volunteers (September 14, 1990); Declaration on Volunteerism (January 2001); resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine ("Regulations on Volunteerism in the Provision of Social Services" (December 10, 2003) and "On the Establishment of the Coordination Council for the Development and Support of the Volunteer Movement in Ukraine" (August 23, 2004)); Law "On Volunteerism" (April 19, 2011); National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2021-2026 (September 27, 2021), etc.

It is concluded that since independence, volunteering has been transforming into a new civil society institution and has become the main driving force behind the reform of the state. Today, among the important aspects of volunteering in Ukraine are the following:

- high level of independence and initiative in the activities of volunteer organizations;
- formation of volunteer organizations as components of civil society that professionally meet specific needs;
- involvement in volunteer activities not only of representatives of public structures, but also of specialists from various fields, including IT, business, and others;
- imperfect legislative support for volunteer activities;
- partial "compulsion" of volunteer initiatives as a result of the lack of efficiency of state structures or limited state resources.

Key words: charity, charitable activity, volunteering, volunteer activity, legal framework, independent Ukraine.

Дата надходження статті: 25.12.2023 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Потапчук Т. В.

УДК 364.4-051:141.201

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi55.517>

Цюприк А. Я.;

orcid.org/0000-0002-2921-7778

Рузяк Т. І.;

orcid.org/0000-0002-4697-8034

Зінчук І. В.;

orcid.org/0000-0003-4639-9734

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

У статті висвітлено ідеали соціальної роботи на етапі розвитку суспільства як моральні вимоги й цінності, практичним втіленням яких є створення сприятливих умов нормальної життєдіяльності клієнта, забезпечення його максимальної самореалізації в конкретних історичних умовах, а також реалізація прав людини на волю і справедливість, щастя та особистісний розвиток. Визначено такі аксіологічні засади в системі професійної діяльності соціального працівника: найважливіша цінність соціальної роботи як фаху – її гуманність; цінностями соціальної роботи є передусім благо людини та суспільства, права людини та її індивідуальність, фаховість, гуманістична сутність діяльності тощо; пріоритетом соціальної роботи є не лише допомога людям у виживанні, а поліпшення їхнього психічного і морального стану, надання психолого-педагогічної допомоги і підтримки; основною суперечністю соціальної роботи є невідповідність між можливостями клієнтів соціальних служб та їхніми потребами; правильно організована соціальна робота обов'язково передбачає

*© Цюприк А. Я.

*© Рузяк Т. І.

*© Зінчук І. В.